

INNOVATSION IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI

Abdullaeva Asel Maxsetovna

Magistrant Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti Nukus, O'zbekiston

Email: abdullaevaasel467@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasida faoliyat yuritayotgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish masalalari keng va tizimli tarzda yoritiladi. Tadqiqot davomida xizmatlar sohasining milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati, innovatsion va raqamli texnologiyalarning joriy etilishi, boshqaruv va marketing mexanizmlarining takomillashuvi hamda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning samaradorlikka ta'siri ilmiy asosda tahlil qilinadi. Maqola natijalari innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishining muhim omili ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: innovatsion iqtisodiyot, xizmatlar sohasi, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, iqtisodiy samaradorlik, raqamlashtirish, raqobatbardoshlik.

Аннотация: В данной статье всесторонне и систематически рассматриваются вопросы повышения экономической эффективности малого бизнеса и частного предпринимательства, работающих в сфере услуг, в контексте перехода к инновационной экономике. В ходе исследования на научной основе анализируются значение сектора услуг для национальной экономики, внедрение инновационных и цифровых технологий, совершенствование механизмов управления и маркетинга, а также влияние государственной поддержки на эффективность. Результаты статьи показывают, что повышение конкурентоспособности малого бизнеса в контексте инновационной экономики является важным фактором устойчивого развития сектора услуг.

Ключевые слова: инновационная экономика, сектор услуг, малый бизнес, частное предпринимательство, экономическая эффективность, цифровизация, конкурентоспособность.

Abstract: This article comprehensively and systematically covers the issues of increasing the economic efficiency of small businesses and private entrepreneurship operating in the service sector in the context of the transition to an innovative economy. During the study, the importance of the service sector in the national economy, the introduction of innovative and digital technologies, the improvement of management and marketing mechanisms, and the impact of state support on efficiency are analyzed on a scientific basis. The results of the article show that increasing the competitiveness of small businesses in the context of an innovative economy is an important factor in the sustainable development of the service sector.

Keywords: *innovative economy, service sector, small business, private entrepreneurship, economic efficiency, digitalization, competitiveness.*

KIRISH

Hozirgi davrda jahon iqtisodiyotida innovatsion rivojlanish ustuvor yo'nalishga aylanib, iqtisodiy o'sish tobora bilim, texnologiya va intellektual resurslarga tayanmoqda. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida iqtisodiyotning barcha tarmoqlari, ayniqsa xizmat ko'rsatish sohasi tubdan o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Xizmatlar sohasi iqtisodiyotning eng moslashuvchan va tez rivojlanadigan tarmoqlaridan biri bo'lib, u aholi bandligini ta'minlash, daromadlarni oshirish va ichki bozorni rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Shu bois, innovatsion iqtisodiyotga o'tish jarayonida xizmatlar sohasida faoliyat yuritayotgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish dolzarb masalaga aylanmoqda.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik xizmatlar sohasida yangi ish o'rinlarini yaratish, raqobat muhitini kuchaytirish va iste'molchilar ehtiyojlarini tezkor qondirish imkoniyatiga ega. Biroq innovatsion iqtisodiyot sharoitida mazkur subyektlar oldida yangi talablar yuzaga kelmoqda. Jumladan, raqamli texnologiyalarni joriy etish, xizmatlar sifatini oshirish, boshqaruv va marketing tizimlarini takomillashtirish hamda bozor talablariga moslashuvchan faoliyat yuritish zarurati kuchaymoqda. Ushbu omillar kichik biznes subyektlarining iqtisodiy samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Asosiy qism

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatish sohasi iqtisodiy rivojlanishning muhim drayverlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Xizmatlar sohasida innovatsiyalarning tez joriy etilishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanish va intellektual xizmatlar ulushining oshishi iqtisodiy samaradorlikni sezilarli darajada kuchaytiradi. Ayniqsa kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari uchun innovatsiyalar bozorga tez moslashish, xarajatlarni kamaytirish va raqobatbardosh ustunlikka erishish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarni joriy etish xizmatlar sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Raqamlashtirish xizmat ko'rsatish jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlar almashinuvini tezlashtirish va operatsion xarajatlarni optimallashtirish imkonini beradi. Onlayn platformalar, elektron to'lov tizimlari va masofaviy xizmatlar tadbirkorlar uchun bozor geografiyasini kengaytirib, mijozlar bilan o'zaro aloqani yanada qulay va samarali qiladi. Natijada xizmatlar tezkorligi va sifati oshib, iste'molchilar qoniqish darajasi yuqori bo'ladi.

Shuningdek, innovatsion iqtisodiyot sharoitida xizmatlar turini yangilash va diversifikatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi. An'anaviy xizmatlar bilan cheklanib qolgan kichik biznes subyektlari raqobat sharoitida o'z mavqeini yo'qotishi mumkin. Shu sababli qo'shimcha qiymat yaratuvchi, bilim va texnologiyaga asoslangan

xizmatlarni joriy etish iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Masalan, maslahat xizmatlari, IT-xizmatlar, logistika, ta'lim va servis xizmatlarining yangi shakllari kichik biznes uchun daromad manbalarini kengaytiradi.

Iqtisodiy samaradorlikning muhim omillaridan yana biri boshqaruv va marketing tizimlarining takomillashuvidir. Zamonaviy menejment usullaridan foydalanish, strategik rejalashtirish va bozor tahliliga asoslangan qarorlar qabul qilish kichik biznes subyektlarining barqaror faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Marketing faoliyatini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish, brending va mijozlar bilan uzoq muddatli munosabatlarni shakllantirish xizmatlar sohasida raqobatbardoshlikni oshiradi. Natijada korxonalarining daromadliligi va bozor ulushi ortadi.

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida davlat tomonidan yaratiladigan institutsional muhit ham kichik biznes subyektlarining iqtisodiy samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Davlat tomonidan tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, soliq va moliyaviy imtiyozlar berish, kredit va grant dasturlarini kengaytirish xizmatlar sohasida innovatsion faollikni rag'batlantiradi. Shu bilan birga, biznes-inkubatorlar, texnoparklar va maslahat markazlari kichik biznes subyektlarining bilim va texnologiyalarga kirishini osonlashtiradi. Bu esa innovatsion iqtisodiyotga moslashish jarayonini tezlashtiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish murakkab, ammo muhim vazifa hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarni joriy etish, innovatsion xizmat turlarini rivojlantirish, boshqaruv va marketing tizimlarini takomillashtirish hamda davlat tomonidan yaratilayotgan qulay biznes muhiti ushbu jarayonning asosiy yo'nalishlarini tashkil etadi. Ushbu omillardan samarali foydalanish kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirib, xizmatlar sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi va milliy iqtisodiyotning innovatsion o'sishiga muhim hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Schumpeter J. Theory of Economic Development.
2. UNDP. Innovation and Small Business Development, 2022.
3. World Bank. Service Sector and SMEs, 2021.
4. OECD. Innovation in Service Economy, 2020.
5. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va tadbirkorlik sohasiga oid rasmiy hisobotlar.